

Frihedsberøvelse af udlændinge efter § 36, stk. 1, 1. pkt., finder sted i en række forskellige situationer, hvoraf hovedtilfældene gennemgås i det følgende.

Retter en udlænding henvendelse til politiet for at søge asyl, skal politiet, uanset om ansøgningen indgives ved den danske grænse eller efter indrejsen til Danmark, forelægge sagen for Direktoratet for Udlændinge, der efter udlændingelovens § 48, stk. 2, har kompetencen til at træffe afgørelse om at tillade udlændingens indrejse eller om at afvise eller udvise den pågældende.

I et betydeligt antal tilfælde vil politiet ikke i forbindelse med den første undersøgelse kunne fastlægge udlændingens identitet eller rejserute, og Direktoratet for Udlændinge vil derfor ikke umiddelbart kunne træffe afgørelse om afvisning.

Det er fast antaget i domstolspraksis, at der vil kunne ske frihedsberøvelse af en asylansøger, der *er afvist* efter udlændingelovens § 48, stk. 2, eller som *befinder sig i en aktuel afvisnings- eller udvisningsposition*, idet Direktoratet for Udlændinge ikke har kunnet træffe afgørelse i sagen. Politiet foretager frihedsberøvelse i et meget stort antal sager i denne kategori.

Det er endvidere ved lov nr. 33 af 18. januar 1995 i overensstemmelse med hidtidig fast retspraksis blevet lovfæstet, at der kan ske frihedsberøvelse med henblik på at sikre muligheden for udsendelse f.eks. af personer, der har *modtaget afslag på en ansøgning om asyl og er pålagt at udrejse af landet*.

Der kan endvidere efter praksis ske frihedsberøvelse i tilfælde, hvor en asylansøger er *meddelt tilladelse til indrejse og ophold i landet under asylsagens behandling*. Dette vil typisk være tilfældet, hvor en uidentificeret asylansøger fortsat undergives frihedsberøvelse for at sikre den pågældendes tilstedeværelse i forbindelse med politiets fortsatte bestræbelser på at fastlægge vedkommendes identitet. Tilsvarende gælder, hvor en asylansøgers rejserute ikke kan anses for endeligt fastlagt.

Politiet har endvidere siden september 1994 ud fra en konkret vurdering af sagens samlede oplysninger – herunder bl.a. asylmotiv, indrejseforhold, tid og sted for og omstændigheder ved indgivelse af ansøgning om asyl, nationalitet, alder, køn, personlige forhold, eventuel kriminalitet og eventuelle tidligere asylansøgninger – truffet beslutning om frihedsberøvelse i en række tilfælde, hvor der er tale om, at asylansøgeren kommer fra et europæisk land og i følge gældende praksis ikke skal udfylde asylansøgnings-skema, og hvor det må forventes, at ansøgningen om asyl efterfølgende udtages til hurtig behandling efter den mellem Direktoratet for Udlændinge, Dansk Flygtningehjælp og Rigspolitiet aftalte særlige ha-

steprocedure for visse åbenbart grundløse asylansøgninger.

Baggrunden for indførelsen af denne særlige hasteprocedure var udlændingemyndighedernes erfaringer med baltiske og østeuropæiske asylansøgere i tiden op til september 1994, idet de pågældende – som oftest enlige unge eller yngre mænd – forsøgte at forhale asylsagens behandling, der erfaringsmæssigt – stort set uden undtagelse – mandede ud i afslag på ansøgningen og udsendelse.

Typisk udeblev de pågældende fra politiafhøringer og samtaler med Direktoratet for Udlændinge, ligesom de skabte uro blandt de øvrige beboere i Sandholmløjren og i øvrigt stod for en markant andel af berigelseskriminaliteten, navnlig butikstyveri, i Hillerød Politikreds. Siden ordningens indførelse er de omtalte problemer stort set blevet elimineret.

Som følge af indførelsen af den særlige hasteprocedure for visse åbenbart grundløse asylansøgninger er sagsbehandlingstiden fra registrering til udsendelse nedbragt til under en uge for de personer, som er udtaget til behandling efter den særlige hasteprocedure, jf. punkt 1.

Af to kendelser afsagt af Østre Landsret i januar 1995 kan det imidlertid udledes, at der som udgangspunkt ikke vil være mulighed for at frihedsberøve identificerede asylansøgere, der indrejser lovligt i landet og søger asyl i forbindelse med indrejsen eller forholdsvis kort tid herefter, og som stadig er i besiddelse rejsedokumenter. Det bemærkes i den forbindelse, at Østre Landsret tidligere i september 1994 havde bekræftet, at der var hjemmel til at frihedsberøve også i disse tilfælde.

Indenrigsministeriet finder, at der bør være mulighed for frihedsberøvelse efter en konkret vurdering – ikke blot med henblik på at sikre, at udsendelse kan ske, når der er meddelt afslag på asylansøgningen – men også med henblik på i visse tilfælde – navnlig for så vidt angår asylansøgere, hvis asylansøgning forventes eller er udtaget til behandling i den særlige hasteprocedure for visse åbenbart grundløse asylansøgninger – at sikre asylansøgernes tilstedeværelse og medvirken under behandlingen af selve asylsagen.

Indenrigsministeriet skal herved henvise til, at adgang til frihedsberøvelse efter en konkret og individuel vurdering efter såvel Rigspolitiets og Indenrigsministeriets vurdering er *en nødvendig forudsætning* for at kunne fastholde personernes tilstedeværelse under sagsbehandlingen. Hensigten er også at fastholde de korte sagsbehandlingstider på under en uge, hindre kriminalitet og uro på centrene og skabe en sådan »signaleffekt«, at færre med helt udsigtsløse sager forsøger at få ophold i Danmark.